

národa, in vseh mojih ljubih domačinov. Iz daljave jim zakličem: Bog živi! 18./8. 1869. Na višini Št. Štefanskega stolpa^a.

Preden se ločim v duhu z verhunca zvonikovega, naj povem še, da je on služil o raznih vojskih časih vojskovodjem kot gledališče bojišča (Observationspunkt); tudi puntarji l. 1848. so tje gori hodili gledat, kdaj jim donesó rovarski madžarski sobratje željene pomoči. Al namesti podpore prinesel je bil za obadva le hrabri hervaški ban Jelačić brezavko. Slava njegovemu spominu!

Po neštevilnih stopnjicah — pravijo, da jih je blizo 800 — korakal sem zopet navzdol, vesel pa sem še sedaj, kedar se spominjam nepopisljivega razgleda z zračnih višin Št. Štefanskega zvonika. (Dalje prih.)

Šolsko obzorje.

Iz Šentjerneja na Dolenskem. Učitelji šolskega okraja na Kerškem smo imeli 3. junija t. l. šolsko konferencijo, katero je sklical okrajni glavar grof Chorinski po 3. §. postave 8. maja 1872.

Vprašanja (po nemški zastavljena) so bila:

1. Razgovor o šolskih knjigah in berilih in sicer o učnih pripomočkih in nasveti o vpeljavi novih učil in samoučil.

2. Posvetovanje o učnem črtežu.

3. Vpeljava metrične mere in tehte v ljudski šoli.

4. Zdravstvo po ljudskih šolah.

Gosp. okrajni glavar predstavi novega c. k. okrajnega šolskega nadzornika gosp. prof. Werner-ja in v daljšem govoru povdarja g. glavar potrebo, da učitelji poznajo nove šolske postave, njih vednost razširjajo in mladini vcepijo spoštovanje do njih.

Odzdralja potem gosp. profesor Werner, ter navaja vzroke, kateri so ga naklonili, da sprejme nadzorništvo ljudskih sol, ker namreč vé in sprevidi, da se v ljudskih šolah more več storiti za blagor ljudstva kakor v srednjih šolah i. dr.

V predsednikovega namestnika se voli gosp. Janez Brezic in za perovodji gg. Kasp. Gašperin in Jan. Sajè.

Bere se red pri zberovanji, kateri ima veljati vsem.

Pervo točko smo obravnavali tako, da naj se gleda pri I. berilu na to, da ne bo toliko pomot v njem¹⁾ in učitelji so želeli, da bi se ravno I. berilo

¹⁾ Naj novejši natis I. in II. berila je napravil g. Levstik, kateri je strokovnjak v tem. Ni todaj tiskarna pomota, ako berete v I. berilu: »niti sta tenki, ali govedi sta rogati« i. dr., g. L. vé kaj piše in zakaj piše. — Naj pa že kdo misli o g. L. pisavi, kar hoče, to je gotovo, da se bomo, sedaj tako ravnali, kakor najdemo v šolskih knjigah zapisano, — in take oblike bo imelo tudi g. P. »Spisje«; komur ni to všeč, naj pa piše svoje, samo pazi naj, da pravo zadene, in naj nikar ne ima novejših poprav za tiskarne pomote. — Nadejajmo se pa tudi, da nam bo g. L. o svojem času sam povedal, zakaj da tako piše in ne drugače; sicer pa ukaželjni učitelji primerjajo oba natisa beril, in v stari natis si zapisujejo nove oblike in izraze, ter se tako naj hitreje naučé pravilne pisati.

metodično²⁾ predelalo — od abecednika noter do II. berila naj bo vse metodično sestavljeno. Želeli so učitelji zemljevida³⁾, nekateri so vedeli pripovedovati od izverstnih. O učnem smotru je bil zgristi terd oreh, kajti težko je določnega kaj reči pri tako različnih šolah, kakoršne so na Dolenskem, toliko otrok — slabo obiskovanje sim in tje tesne šolske sobe. — V izdelovanju učnega črteža so bili izvoljeni gg. nadzornik Wurner, Gasperin, Kaliger, Sajè in Lunder, ki so med tem časom, ko je konferencija prenehala, sestavili učne smotre po enorazrednih ljudskih šolah, kolikor je bilo to mogoče pri tako raznih krajevih okolščinah. —

O metrični meri se se oglasili gg. Sajè, potem Fl. Kaliger in Lunder in poslednjiè g. c. k. nadzornik, kateri je novo mero bolj temeljito razlagal, kakor je ljudskim učiteljem sploh mogoče. Podaril je gosp. nadzornik šoli v Kerskem metrično mero na dolgost, planoto in uteho.

O zdravstvenem nauku so govorili gg. Lunder in Jož. Jerom.

Potem je prišla na versto učit. bukvarnica, za katero so skup zložili do-
brotniki v prvi versti gosp. Hočevar iz Kerskega, gg. grof Chorinski in komisar
Rudkovski potem pa učitelji.

Dohodki so	246 gl.
Stroški	184 gl. 58 kr.
Ostane še v kasi	61 gl. 42 kr.

tudi za l. 1873. so plačali p. n. gg. grof Chorinski 10, Rudkovski 5 gl. in učitelji po 1 gl.

Knjig je vseh skupaj 174 med njimi prav izverstne.⁴⁾

Brala so se še nekatera vprašanja, katera je sestavil g. okrajni šolski nadzornik.

V stalni odsek (ständigen Ausschuss), da pripravi tvarino za prihodnje zborovanje, so bili voljeni gg. Janez Brezic iz Leskovca, Kasper Gasperin iz Kerskega in Jan. Sajè iz Kerskega. — Za poslance k deželni učiteljski konferenciji so se volili gg. Gasperin, Sajè in Flor. Kaliger. —

Ó 7. uri zvečer je bilo sklenjeno zborovanje z govorom g. nadzornika. — Pervikrat, kar učitelji zborujejo, dobimo nekako dnino za potovanje. —

Po nasvetu g. okrajnega nadzornika so si nekateri naročili nemško knjigo, katera obsega vse šolske postave, katere bo treba učiteljem dobro poznati.

Tako dolgo še ni trajalo nikjer, kjer koli sem bil dosihmal učiteljsko zborovanje, a odločeno je tudi po novih šolskih postavah tudi po več dni, ako je potreba pa čas je bil da smo končali, ker nekateri učitelji so že imeli drugi dan šolo. —

²⁾ S tem je veliko ali pa tudi nič povedano. — Metodično naj se predela I. berilo, da bode stopnja od abecednika do II. berila pravilnejša. No, dobro! Pervo berilo ima v sebi moralične povesti, ima pa tudi podučna berila iz prirodopisja. Morda bi nekateri želeli manj moraličnih povesti, in da bi se izpustile vaje začensí od 30—37 ali druga enaka, ker tega se otroci učé iz zgodéb sv. pisma ali sploh pri kerščanskem nauku, in namesto teh naj bi se vzele berilne vaje iz prirodopisja i. dr. To bi bilo jasno povedano, zakaj da berilo ni metodično in katere poprave bi se želele.

³⁾ Pri II. berilu imate v naj novejšem natisu zemljevid avstrijskih dežel, mar bi želeli zemljevid kranjske dežele, ali bi bilo to bolje? Za Kranjsko nam je g. Stegnar narisal zemljevid; v teh okolščinah moramo zares hvaležni biti, da je bilo mogoče g. St. to izpeljati.

⁴⁾ Se vé, da večidel nemške, slovenskih tako učitelji ne potrebujejo, ako jih pa hočejo imeti, naj si jih pa sami kupijo.

Vredn.

Prazniki sv. Alojzija smo pri nas po stari navadi slovesno praznovali, ob 9. je bila sv. maša, pri kateri so šolarji peli lepo pesem od sv. Alojzija, kakor jo je zložil g. Gerbic, in g. katehet Valentin Klobus so spodbujali šolsko mladost, da naj v svojem življenju posnema šolskega patrona sv. Alojzija. (To pa vse nekako diši po cerkvenem nadzorništvu. — Kaj pa mislite!)

Iz Ljubljane. (Zelo važna novica.) — Pri nas se je osnovalo slovensko učiteljsko društvo, katero se imenuje, da se razloči od sedajnega slovenskega učiteljskega društva, izključljivo pravo liberalno slovensko učiteljsko društvo. Osnoval ga je g. prof. Gariboldi in drugovi, dalje vsi tisti, kateri se za g. Simo v »Laib. Schulzeitung« skrivajo.

Kdor ne verjame, naj bere pazljivo l. l. 12. i 13. »Laib. Schulzeitung«. Organ tega društva je in ostane — nemška »Laib. Schulzeitung«. To pa nič ne dé; — »jaz vendar-le žalujem po svojem možu«, je rekla vdova, katera je po moževi smerti pisano obleko nosila, »na obleki nič ni, da je le serce černo«.

Kdor k temu društvu pristopi, spolnile se mu bodo vse želje, kakor izvoljenim v Mahomedovem raji.

Sedaj se društvo sicer imenuje liberalno, pa na tem ni toliko pomena, o letu osorej se bo pa imenovalo klerikalno, in ono klerikalno pa liberalno, saj na imenu ni vse.

Društvena pravila se niso do dobrega znana; kakor jih zvemo, jih priobčimo, a le toliko je znano, da se vsak ud s prisego zaveže, ogibati se klerikalnega slov. društva in njihovega »organa«, »Učit. Tov.«, katerega vrednik umerje za to, da mera pravi učitelj tudi cerkven služabnik biti. (Preveč časti za »Tov.« vrednika.)

Organ izključljivo pravega napredovalnega slov. društva je »Laib. Schulzeitung«, katera velja 2 gl. 50 kr., kdor pa plača 3 gl. jo bere zastoj.

— 3. julija je imelo učiteljsko društvo iz okrajev Kozje, Sevnica in Brežice na Štirnem svoj peti redni shod v Sevnici. Poziv štirskega »Lehrerbunda« naj bi društvo poslalo zaupnico gosp. Bobiesu, so naši verli štirski tovariši enoglasno odbili. Pri vkupnem kosilu se je med drugimi napolnicami tudi Kranjskim narodnim učiteljem napivalo (ali tudi novemu slov. društvu?). — Prav tako, spominjajmo se povsod drug drugega, in bodimo složni, kajti ravno nam slovenskim učiteljem treba je največ sloge in prave bratovske ljubezni, ako nam je res kaj mar za napredek in povzdigo našega narodnega ljudstva.

Društvenike učiteljskega društva za Kranjsko, kateri so bili že l. l. opominjani in so z letnino za l. 1871. in nazaj na dolgu, smatramo za izstopivše, ako do konec tega mesca ne plačajo svojega dolga; članove slovenskega učit. društva, pa vljudno vabimo, da plačajo letnino za l. 1873. in oziroma za l. 1872 (§§. 5 i. 6 društ. prav.) O svojem času dajemo javno odgovor od svojega gospodarenja in delovanja; vnanji odborniki se tega vsaki čas lahko prepričajo; za to jim ni treba tega po časopisih popraševati.

Odbor slov. učiteljskega društva.

Razpisi učiteljskih služeb na Kranjskem.

V čveterorazredni ljudski šoli v Škofjiloki oddaja se podučiteljeva služba. Prosilci naj svoje prošnje s potrebnimi prilogami vlagajo pri podpisanim okrajnem šolskem svetu do 10. avg. t. l.

C. k. okrajni šolski svet v Kranji 6. jul. 1873.

V ljudskih šolah v Postojni, v Vipavi, v Vremu, v Šturiji, v Ternji, pri sv. Petru in v Postenji oddajajo se učiteljske službe. Prosilci s potrebnimi spricali oddajajo pa se do 10. avg. t. l. pri c. k. šolskem svetu v Postojni.